

Meraklı Minik

Ekim 2011
Sayı: 58
3,5 TL

Aylık Okul Öncesi Bilim Dergisi

Rengârenk
Çıkartmalar

Parmak
Kuklaları

Kirpi
Gözlemi
Oyunu

Küçük
Memeliler
Kartları

Anne Kirpi ve Yavrusu

Meraklı Minik

Sevgili Okurlarımız,

Bu sayımızda size kirpileri tanıtıyoruz. Kirpiler, ülkemizin hemen her yerinde görülen memelilerden biri. Dergimizin sayfalarında kirpilerin yaşamı ve farklı özellikleriyle ilgili çeşitli yazılar ve etkinlikler bulacaksınız. Kirpilerle bazı ortak yönleri olan armadillo, pangolin, denizkestanesi, kirpibalığı ve ekidne gibi canlılarla ilgili yazılarımız da var. Haydi Mutfağa köşemizde bu ay, kahvaltılarda ya da atıştırmalık olarak yemek üzere hazırlayabileceğiniz basit ve eğlenceli bir tarife yer verdik. Küçük Eller İşbaşında köşemize gösterdiğiniz ilgi bizi çok sevindirdi. Hazırladığınız birbirinden güzel kirpi şapkalarından bazılarını dergimizin sayfalarında, çok büyük bir bölümünü de her zamanki gibi internet sitemizde bulabilirsiniz. Dergimizle birlikte ek olarak verdiğimiz parmak kuklalarını, Kirpi Gözlemi Oyunu'nu ve eşleme kartlarını da beğeneceğinizi umuyoruz. Her zamanki gibi hepimizi sevgiyle kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

"Benim manevi mirasım ilim ve akıldır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Yücel Altunbaşak

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Duran Akca
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Berrin Akman
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Dr. Kıvanç Dinçer
Yrd. Doç. Dr. Şansal Erdinç
Prof. Dr. Gelengül Haktanır
Dr. Şükrü Kaya
Yrd. Doç. Dr. Sait Uluç

Redaksiyon

Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu

Meltem Yenil Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr
Seçil Güvenç Heper
secil.heper@tubitak.gov.tr
Bilge Nur Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Şefika Eroğlu Özcan
sefika.ozcan@tubitak.gov.tr
Zuhal Özer
zuhal.ozer@tubitak.gov.tr
Kübra Sıvışoğlu
kubra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım - Uygulama

Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Ayşegül Doğan Bircan
aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgöral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

Web Tasarım - Uygulama

Sadi Atılğan
sadi.atilgan@tubitak.gov.tr
Ersel Yavuz
ersel.yavuz@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

İmran Tok
imran.tok@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

H. Mustafa Uçar
mustafa.ucar@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Atatürk Bulvarı
No: 221 Kavaklıdere / 06100 / Ankara
Tel (312) 427 06 25 (Yazı İşleri)
Tel (312) 468 53 00 (TÜBİTAK Santral)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 468 53 00

ISSN 977-1307-1998

Fiyatı 3,5 TL (KDV dahil)

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.
www.ihlasgazetecilikkurumsal.com
Tel (212) 454 30 00

Baskı Tarihi: 27.09.2011

Dağıtım

TDP
http://www.tdp.com.tr/

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

İçindekiler

2

2 Anne Kirpi ve Yavrusu

6 Bu Sesler de Ne?

8 Farklı Olan Yaprığı Bul!

9 Kirpileri Tanıyalım

11 İki Resim Arasındaki Farkları Bulabilir misin?

12 Kirpi, Pangolin, Armadillo ve Tespihböceği

16 Kirpi Poster

18 Anne Kirpi ve Yavruları Yuvaya Dönüyor

20 Onların da Dikenleri Var!

24 Kaktüs ve Denizkestanesi

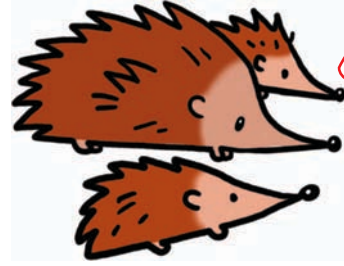
25 Kirpileri Sayabilir misin?

26 Çok Merak Ediyorum

28 Haydi Mutfağa

30 Küçük Eller İşbaşında

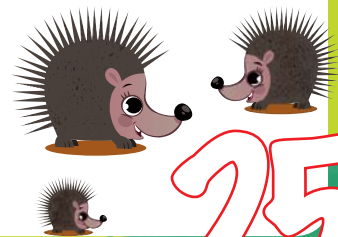
32 Kırçıl'ın Seçtikleri

18

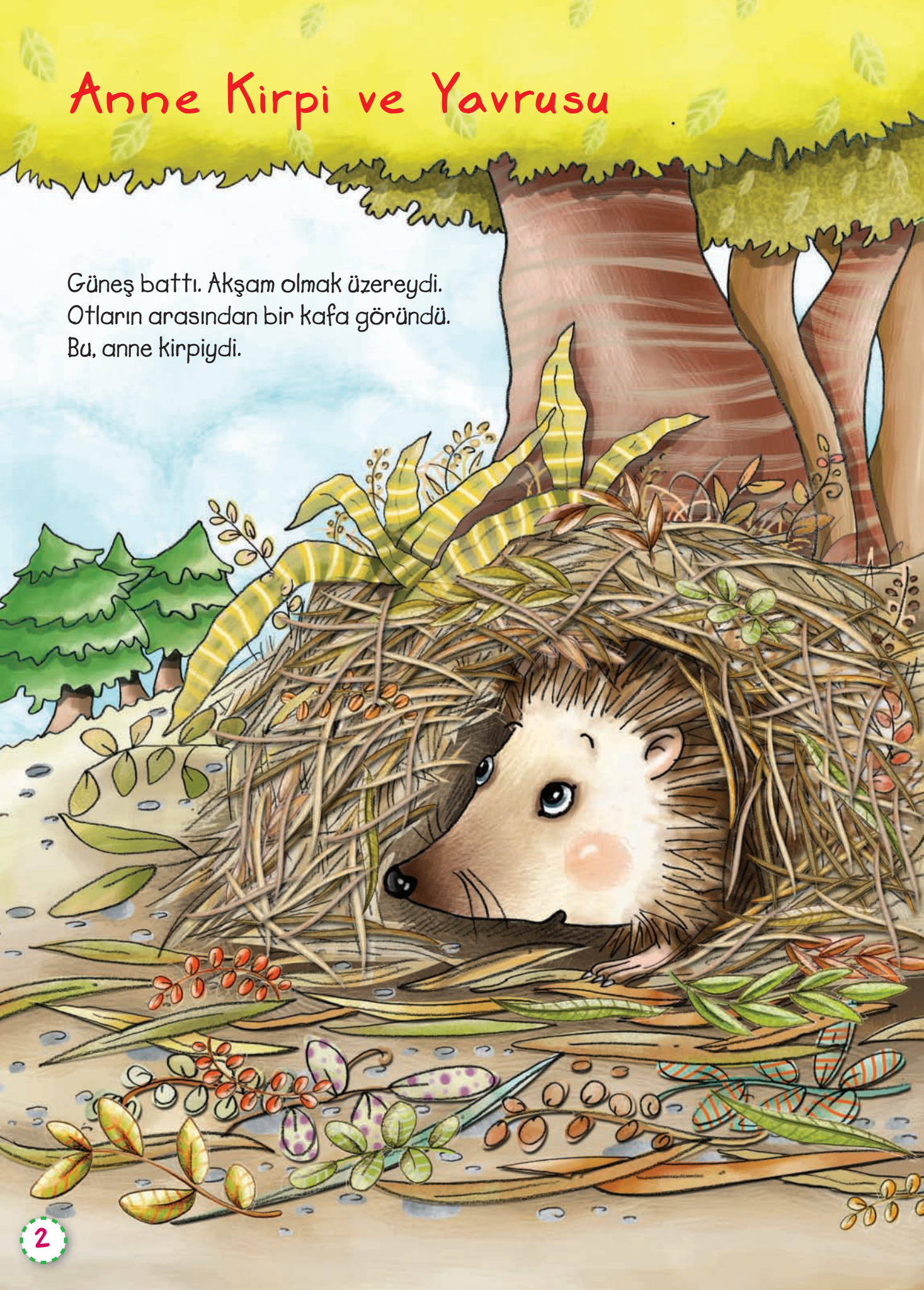
20

25

Anne Kirpi ve Yavrusu

Güneş battı. Akşam olmak üzereydi.
Otların arasından bir kafa görüldü.
Bu, anne kirpiydi.

Anne kirpi çevreyi kontrol ettikten sonra
dışarı çıktı. Ardından da yavru kirpi.

Anne kirpi ve yavru kirpi, yiyecek aramaya başladı.

Birden, yavru kirpinin burnuna bir yağmur damlası düştü.
Sonra bir tane daha!

Anne kirpi arkasına baktığında, yavru kirpinin
tostoparlak olduğunu gördü.

“O neydi öyle? Burnuma bir şey çarptı.”

“Bir şey yok küçük kirpi,
sadece yağmur.”

“Yağmur mu?”

“Evet, yağmur yağıyor.
Yani gökyüzünden su
damlaları düşüyor.
Korkacak bir şey yok.
Bak, dindi bile.”

Anne kirpi ve yavru kirpi
yollarına devam etti.

Bu Sesler de Ne?

Akşam olmak üzere. Çevrede çok değişik sesler var.
Bu sesler nereden geliyor acaba?

Yetişkinler İçin Not:

Bu yazıyı okumadan önce dergimizin ekinde verdiğimiz parmak kuklalarını çocuğunuzla birlikte hazırlayın. Parmak kuklalarını çocuğunuzun parmaklarına takın. Çocuğunuza sayfadaki sesleri tek tek okuyun. Daha sonra da çocuğunuzun bu sesleri çıkararak kuklaları oynatmasını sağlayın. Dilerseniz bu kuklalarla oynanacak başka oyunlar da üretebilirsiniz.

Yabandomuzu

Vii vik vik vik
Vii vik vik vik

Kirpi yavruları

Kirpi

Gırrr gırrr
Gırrr gırrr

Çıtır çıtır
Çıtır çıtır

Yapraklar

Hu huuu
Hu huuu

Baykuş

Gork gork gork
Gork gork gork

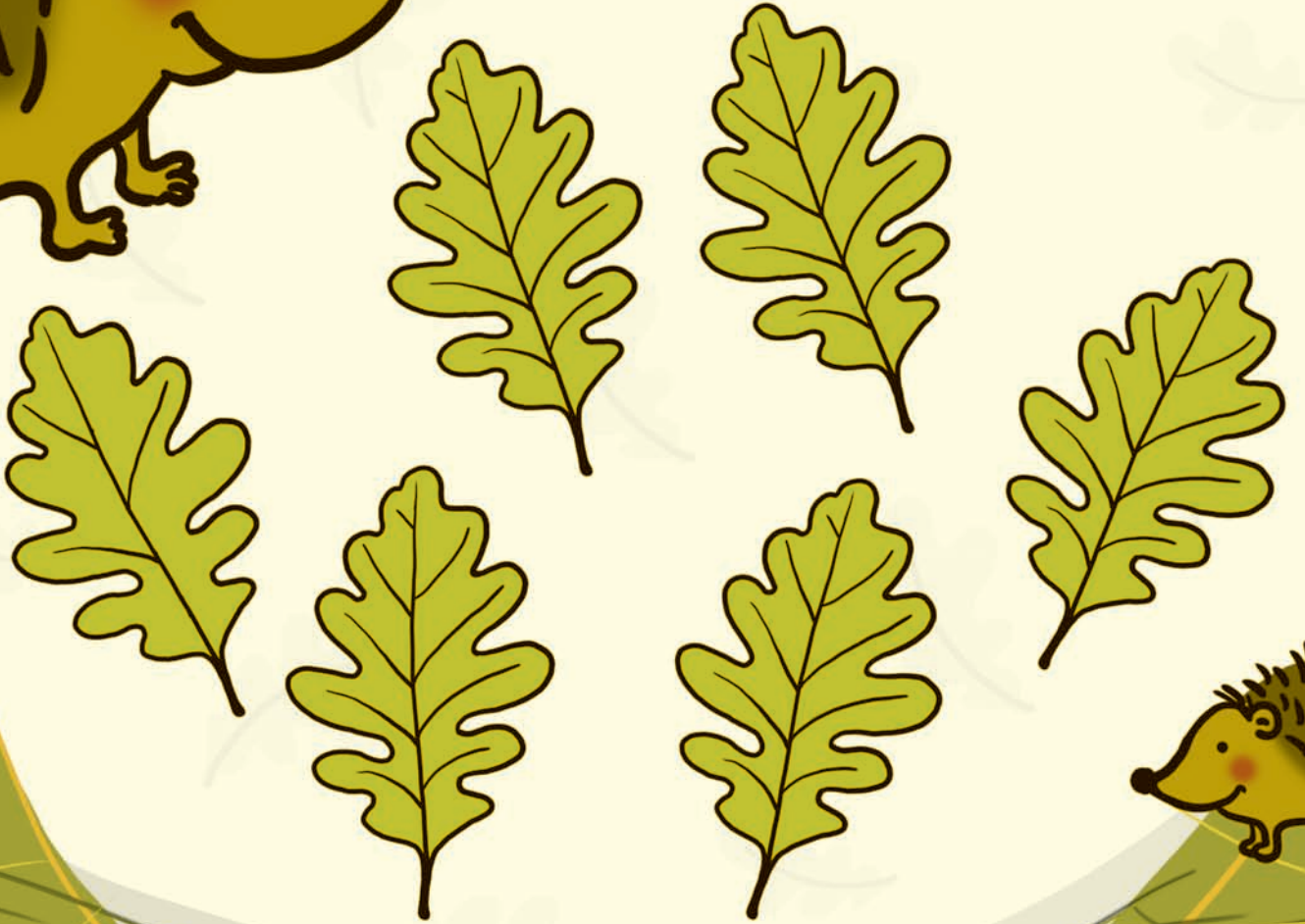
Vaaaa vaaa
Vaaaa vaaa

Tilki

Farklı Olan Yapradı Bull!

Kirpi ailesinin guvasının içinde yapraklar var.
Yaprakların hepsi birbirinin aynı, yalnızca biri farklı.
Farklı olanı bulabilir misin?

Bu sayfadan küçük bir kitap yapabilirsin. Sayfayı kırmızı kesikli çizgilerden kes. Böylece, üç ayrı parça elde edeceksin. Bu parçaları mavi çizgilerden ikiye katla. Parçaları sayfa numaraları birbirini izleyecek biçimde iç içe koy ve ortasından zımbala. Kitabın hazır!

Kirpileri Tanıyalım

Bilge Nur Karagöz
Çizim: Bilgin Ersözlü

Kirpiler
gündüzleri uyur.
Güneş batınca
yuvalarından
çıkırlar.

Genellikle bahçelerde, çiftliklerde
ve ormanlarda görülürler.

Yeni doğmuş kirpi yavrularının
dikenleri yumuşak ve beyazdır.

Ayrıca çok iyi yüzerler.

Kirpilerin sırtı dikenlidir. Aslında bu dikenler çok sert ve kalın tüylerdir. Vücutlarının alt bölümü ve yüzleriyse yumuşak tüylerle kaplıdır.

1

Kirpiler sonbaharda kendilerine kuru yapraklardan ve otlardan bir yuva yapar. Kış boyunca burada uyurlar.

10

Kirpiler ağaçlara tırmanabilir.

3

Anne kirpi, yavrularını sütle besler.

Yavrular biraz büyüdülerinde anneleriyle birlikte yuvadan çıkıp yiyecek aramaya başlarlar.

8

Kirpiler çok iyi işittir. Burunları da çok iyi koku alır. Yiyeceklerini çevreyi koklayarak bulurlar.

5

Kirpiler bir tehlike hissettiklerinde dikenleri dışarıda kalacak şekilde kıvrılıp top gibi olur.

6

İki Resim Arasındaki Farkları Bulabilir misin?

Bu sayfada gördüğün resimler arasında bazı farklar var.
Haydi onları bul ve yanlarına X işareti koy.

Kirpi, Pangolin, Armadillo ve Tespihböceği

İşte yusuvarlak olmuş bir kirpi.

Böyle top gibi olabilen başka hayvanlar da var...

Pangolin

Pangolinlerin vücutları sert pullarla kaplıdır. Herhangi bir tehlikeyle karşılaştıklarında kıvrılıp top gibi olurlar. Tehlike geçene kadar böyle kalırlar.

Getty Images

Armadillo

Bazı armadillolar
bir tehlikeyle
karşılaştıklarında
tostoparlak olurlar.
Tehlike geçene kadar
böyle kalırlar.

Tespihböceği

Tespihböcekleri de vücutlarını kıvrıp top haline gelebilir. Buna, herhangi bir tehlikeyle karşılaştıklarında yaparlar.

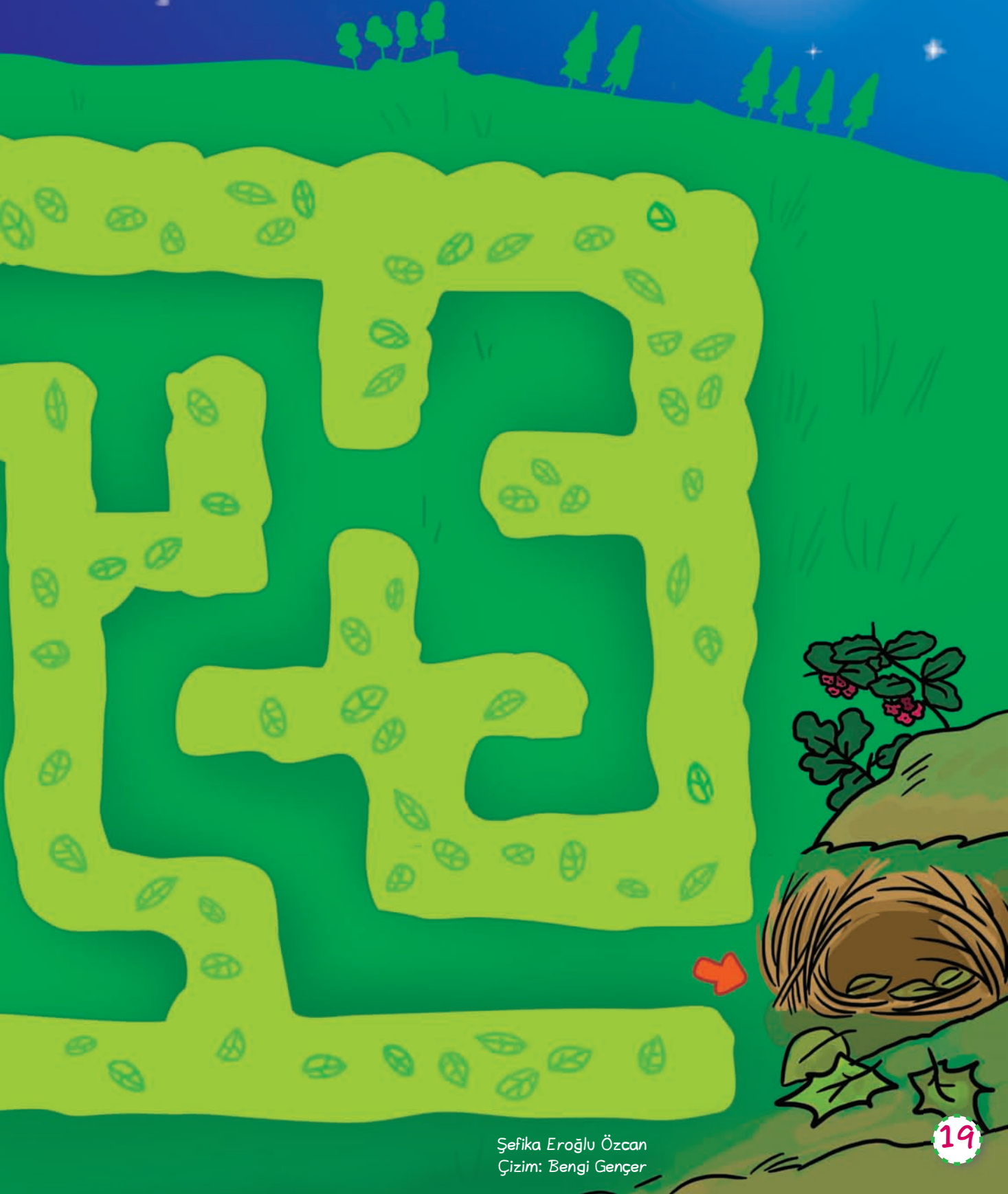

Anne Kirpi ve Yavruları Yuvaya Dönüyor

Anne kirpi ve gavruları yiyecek bulmaya gitmişler.
Şimdi de yuvalarına geri dönmek istiyorlar. Anne
kirpiyle gavrularının hangi yolu izlemeleri gerekiyor?
Bu yolu bir kalemle çizebilir misin?

Onların da Dikenleri Var!

Denizkestanesinin, kaktüsün, atkestanesinin, ekidnenin, kirpibalıının ve bazı tırtılların da dikenleri var.

Bu bir kirpibalıı.

Kirpibalıkları kendilerini tehlikede hissettiklerinde vücutlarını şişirirler ve dikenleri ortaya çıkar.

Bazı tırtılların
da dikenleri
vardır. Tıpkı bu
tırtıl gibi. Bu
tırtıl, büyüyünce
üstteki gibi
bir kelebeğe
dönüşecek.

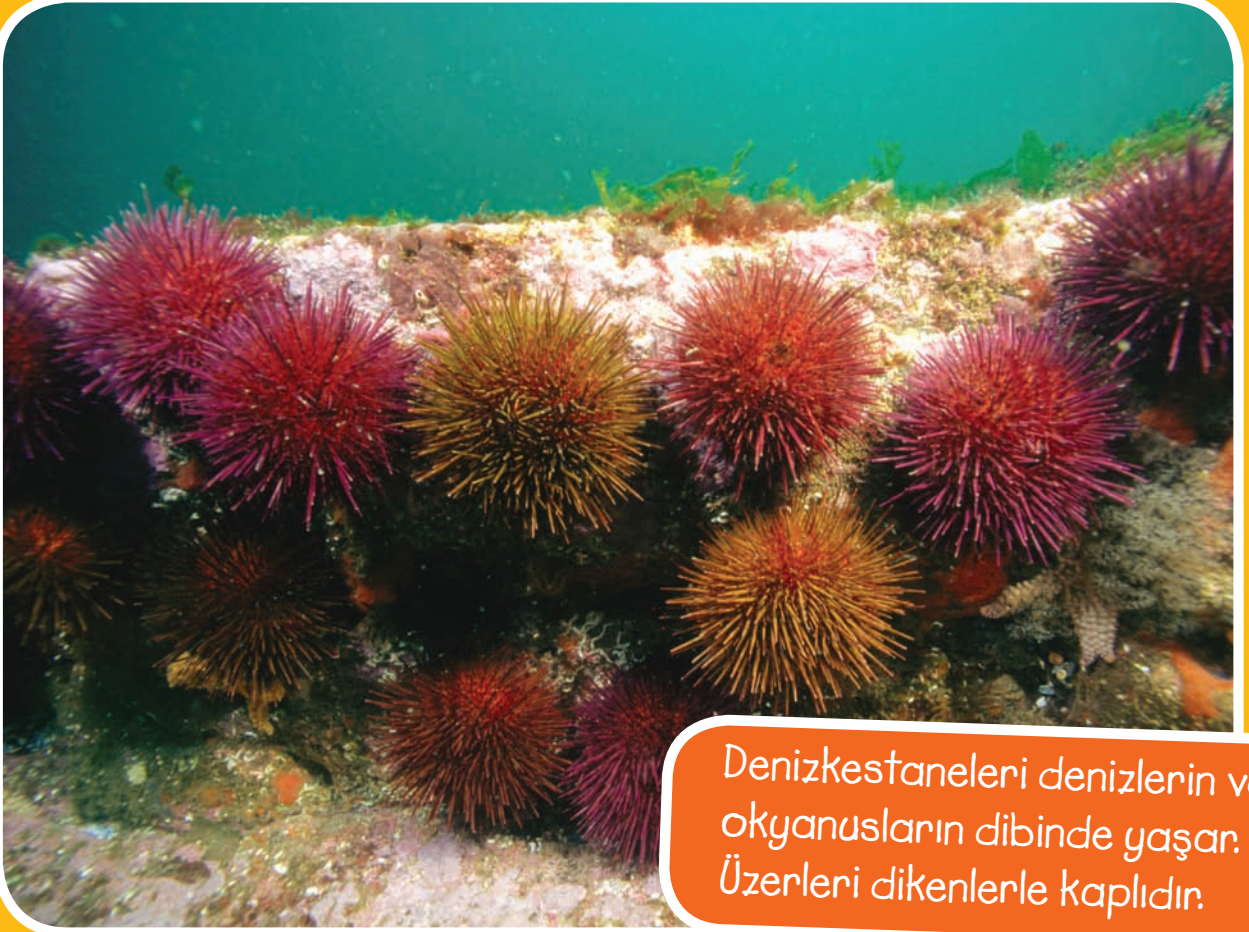

Bu bitkinin bir
sürü dikenini var.
O bir kaktüs!

Bu da
atkestanenin
meyvesi. Onun
da dışında
dikenler var.

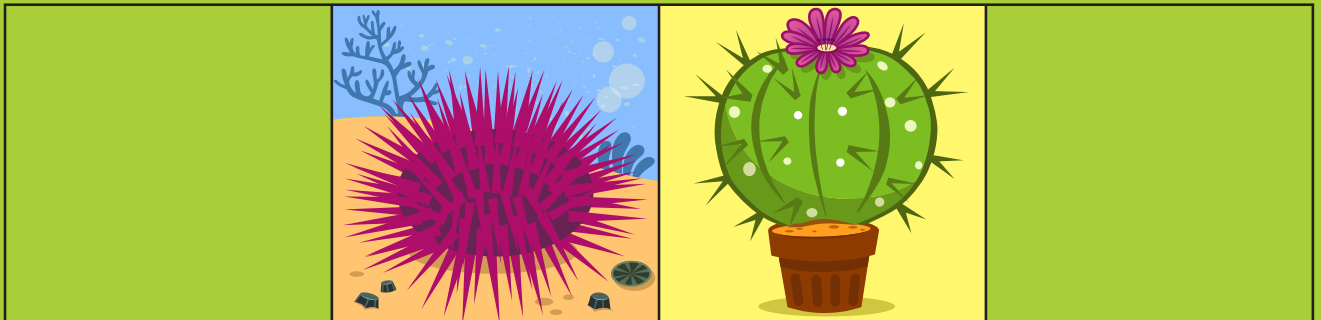
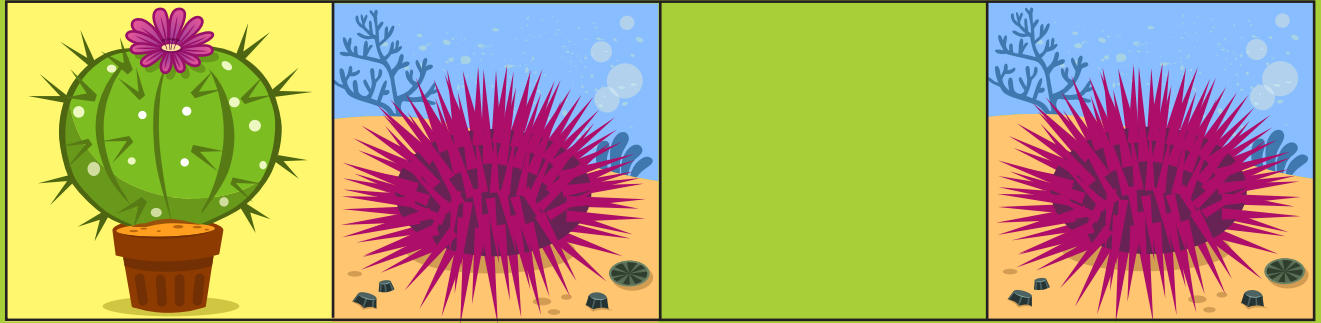
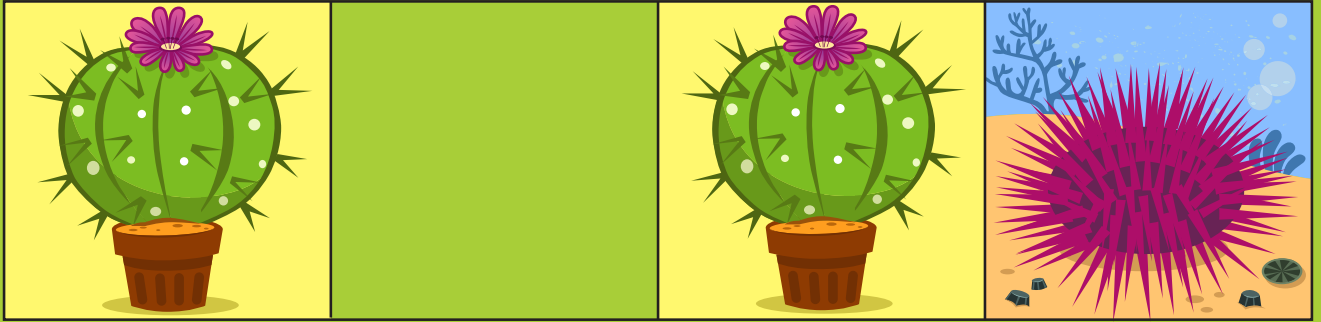
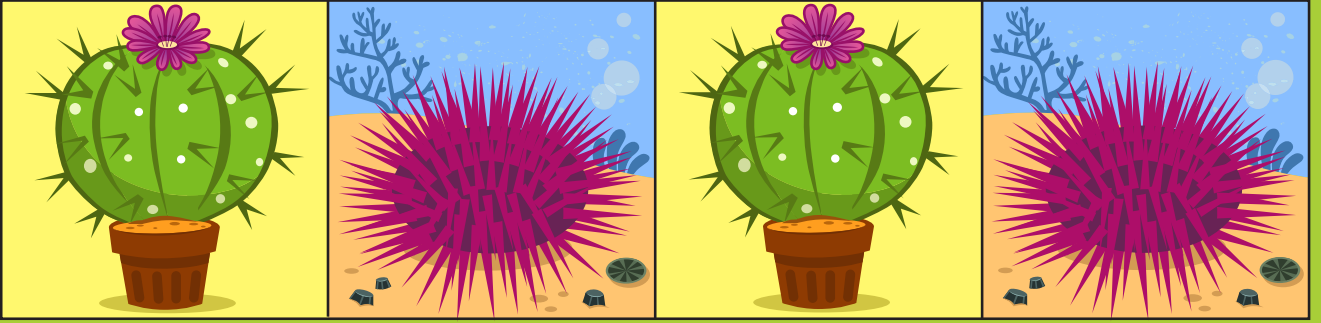
Denizkestaneleri denizlerin ve okyanusların dibinde yaşar. Üzerleri dikenlerle kaplıdır.

Bu bir ekidne. Kirpi gibi onun da sırtında dikenleri var.

Kaktüs ve Denizkestanesi

Kaktüs, denizkestanesi, kaktüs, denizkestanesi... Hep bu sırayı izlemeli! Aşağıdaki satırlarda boş yerlere neler gelecek? Bunları çıkartmalar arasından bul ve yerlerine yapıştır.

Kirpileri Sayabilir misin?

Bu resimde büyük kirpiller, orta büyüklükte kirpiller ve küçük kirpiller var. Hangi boy kirpiden kaç tane olduğunu sayabilir misin?

Yandaki şekilde, kirpi resimlerinin altında boş kutular var. Hangi boy kirpiden kaç tane varsa o boydaki kirpinin altındaki kutulardan o kadarını boya.

Çok merak
ediyorum

Kirpiler ne yer?

Can Eray Gören / 4 yaş / İstanbul
Efe Korkmaz / 4 yaş / Antalya
Yavuz Kaan Turgut / 3,5 yaş / Ankara
Yiğit Bilal Danış / 6 yaş / Siirt
Serkan Dağtekin / 4 yaş / Sinop
Erim Özel / 5,5 yaş

Sorularınızı Bekliyoruz!

Kutuplardaki insanların yaşamıyla ilgili merak ettiğiniz soruları bize yollayın. Bu sorulardan birini ya da birkaçını Aralık 2011 sayımızda yanıtlayalım. Sorularınızı 15 Kasım 2011 tarihine kadar gönderebilirsiniz.

Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın!

İşte adreslerimiz:

e-posta:

merakli.minik@tubitak.gov.tr

Adres:

TÜBİTAK

Meraklı Minik Dergisi

“Çok Merak Ediyorum” Köşesi

Atatürk Bulvarı

No: 221 Kavaklıdere

06100 Ankara

Kirpiler genellikle böceklerle ve tırtıllarla beslenir. Solucan, salyangoz ve kurbağa gibi canlıları da yerler. Ayrıca bazı kirpiler bitki kökleri ve böğürtlen gibi meyveler de yer.

Kirpi Ailesi

Malzeme

- 2 ince dilim kepekli ekme
- 2 yemek kaşığı krem beyaz peynir
- 1 yemek kaşığı bal
- 6-7 siyah üzüm tanesi
- 1 kâse badem içi

Bu sayfadaki
etkinlik
yetişkinlerle
birlikte
yapılmalıdır.

Ekmek dilimlerini anne ve yavru
kirpleri oluşturacak şekilde kesin.
Bir kâseye krem beyaz peyniri koyun.
Üzerine balı ekleyip çatala ezerek
karıştırın. Bademleri bıçakla ortadan
ikiye ayırın. Kirpi şeklinde kestiğiniz
ekmeklerin üzerine, kirpinin gövdesini
oluşturacak şekilde peynir-bal karışımını
sürün. Üzerine de bademleri dizin.
Üzüm tanelerini ikiye kesin. Minik
parçalardan göz, büyük parçalardan da
burun yaparak kirpinizi tamamlayın.
Afiyet olsun.

Ağustos sayımızda atık malzemeler kullanarak kirpi şapkası tasarlamanızı istemiştik. İşte şapkalarınızla birlikte çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebilirsiniz.

İnternet sayfamızın adresi: <http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Derin Ölmez - 4,5 yaş - Adana

Emre Fırat - 4 yaş - İstanbul

Tuna Büyükcapar - 6 yaş - İzmir

Mehmet Efe Ünlü - 4,5 yaş - Ankara

İzlem Kazancı - 5 yaş - İstanbul

Beyza Eren - 5 yaş - Antalya

Kerem Senlik - 3 yaş - Sanlıurfa

İrem Yavaş - 5 yaş - İzmir

Dilvin Aydoğan - 5 yaş - Antalya

Beray Solak - 3,5 yaş - Manisa

Nil Pamuk - 3 yaş

Lavin Zadeh - 3,5 yaş - İstanbul

Pelin Akgoz - 5 yaş - İstanbul

Deren Gazoglu - 4 yaş - Denizli

Nisan Karakuş - 4 yaş - İstanbul

Ozan Öztürk - 3,5 yaş - Samsun

Aralık 2011 sayımız için atık malzemeler kullanarak geyik boynuzu şeklinde bir taç ya da şapka tasarlamanızı istiyoruz. Tacınız ya da şapkanızla birlikte çektireceğiniz bir fotoğrafı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili de yazarak bize gönderin. 15 Kasım'a kadar süreniz var. Adresler aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Merve Ciftci - 6 yaş - Canakkale

Çağın Yazıcı - 5 yaş - Samsun

Betal Tuncer - 6 yaş - Konya

Tuğçe Sönmezler - 3,5 yaş - Konya

Ali Taha Mantar - 4,5 yaş - Kocaeli

Ege Cerit - 2,5 yaş - Çorum

Berra Sahin - 5 yaş - Bartın

Serdil Kocar - 5 yaş - İzmir

Melik Dumlupınar - 6 yaş - Van

Arda Sallı - 5 yaş - İstanbul

Noyan İşbilir - 5 yaş - Gaziantep

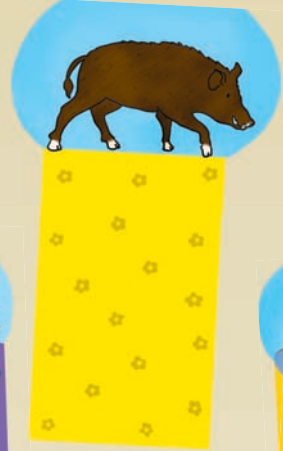

Oyun

Parmak Kuklalarının Yapılışı

Kuklaları dış çizgilerinden kesin. Ortadaki mavi çizgiden arkaya katlayın. Arka yüzlerinin kenarlarına, içine parmak girecek kadar bir alan ayırarak yapıştırıcı sürün. Sonra da sırt sırtta yapıştırın. Kuklaları açık olan kısımlarından parmaklarınıza geçirip oynayabilirsiniz.

Zuhal Özer

Kitap

"Kirpi ile Kestane"

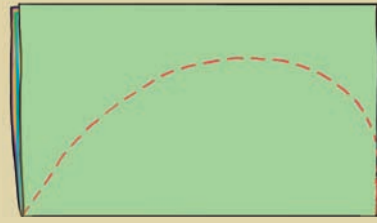

Küçük kirpi kestane ağacının altında uyuyordu. Birden sırtına bir kestane düştü. Küçük kirpinin ve kestanenin dikenleri birbirine karışmıştı. Bir türlü birbirlerinden ayıramıyorlardı. Küçük kirpi önce hopladı, ardından zıpladı. Hatta takla bile attı. Ama hiçbiri işe yaramadı. İşte küçük kirpiyle kestanenin serüveni böyle başladı... Küçük kirpiyle kestanenin serüvenin geri kalanını öğrenmek istiyorsanız bu kitabı okumanızı öneriyoruz. Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Kirpi ile Kestane" adlı kitabı Feridun Oral yazıp resimlemiş.

Bilge Nur Karagöz

Elişi

Renkli Kartonlardan Kirpi Yapalım

Çocuğunuzla birlikte kartonlardan basit ve rengârenk bir kirpi yapabilirsiniz. Kirpiyi yapmak için önce istediğiniz renkte kartonlardan 15 cm x 10 cm boyutlarında 5-6 tane dikdörtgen parça kesin. Bu parçaları uzun kenarlarının tam ortasından ikiye katlayıp geri açın. Sonra karton

parçalarından birinin ortasına kat izi boyunca yapıştırıcı sürün ve diğer parçalardan birini bunun üzerine yapıştırın. Diğer parçaları da bu şekilde üst üste yapıştırın. Üst üste yapışmış kartonları daha önceden oluşturduğunuz kat yerinden tekrar katlayarak küçük bir kitapçık elde edin. En üstteki kartonun üzerine yukarıda gösterildiği gibi kirpinin vücudunun yandan görünüşünü çizin. Kartonları bu çizgiden kesin. Sıra geldi dikenleri yapmaya. Kartonları bu yuvarlağımsı kenarlarından düz kenara doğru ince şeritler halinde kesin. Ama dip kısımlarını kesmeden bırakın. Sivri taraf kirpinin yüzü olacak bu nedenle orayı da kesmeyin. Kestiğiniz şeritleri dışarı doğru açarak, kirpinin dikenlerini oluşturun. Kirpinize düğme, boncuk gibi malzemelerle göz ve burun yapabilirsiniz. Kirpinizin ayaklarını da yine renkli kartonlardan kesip yapıştırabilirsiniz.

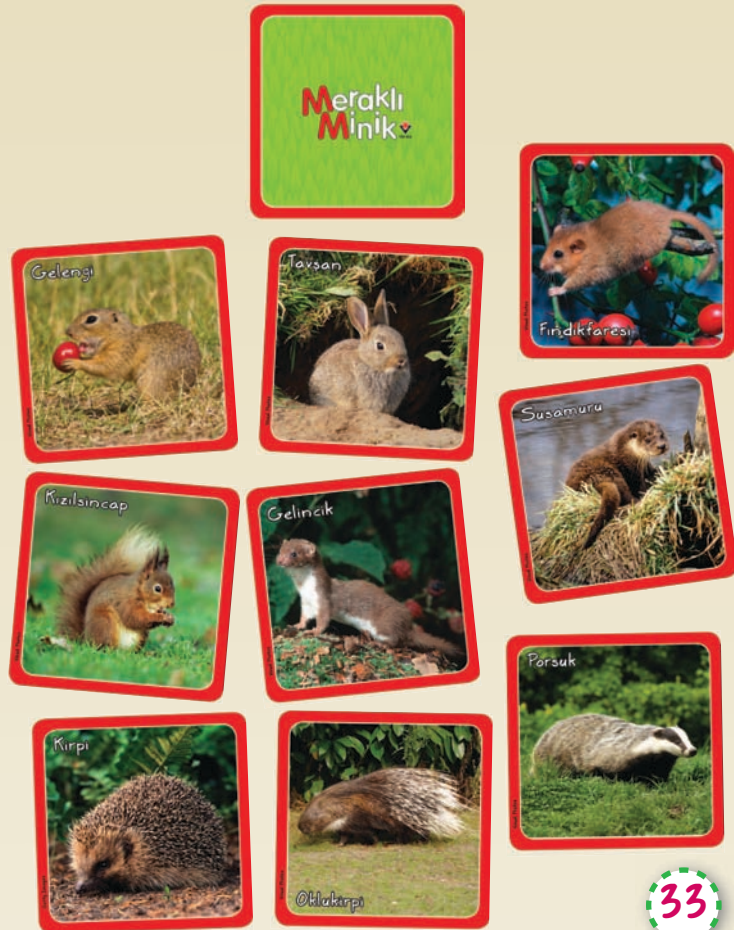
Kübra Sıvışoğlu

Oyun

Küçük Memeliler Kartlarıyla Eşleme Oyunu

Dergimizin ekinde verdiğimiz küçük memeliler kartlarıyla eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Oyunu oynamak için önce tüm kartları karıştırın. Üzerinde hayvan resimleri bulunan yüzleri alta kalacak şekilde yere dizin. Sonra her defasında kartlardan dilediğiniz ikisini çevirip açın. Açtığınız kartlardaki resimler birbirinin aynıysa bu kartları kenara ayırın. Açtığınız kartlardaki resimler aynı değilse kartları yine hayvan resimleri alta gelecek şekilde yerlerine koyun. Bu şekilde yerdeki tüm kartların eşlerini bulana kadar oyuna devam edin. Dilerseniz bu oyunu birkaç oyuncuyla kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz.

Bilge Nur Karagöz

Dikenliyim, sevimliyim,
Ben bir küçük kirpiyim.

